

**Міністерство освіти і науки України
Соціологічна асоціація України
Рівненська обласна рада**

**Рівненська обласна державна адміністрація
Рівненський державний гуманітарний університет
Національний університет водного господарства та природокористування
Хмельницький національний університет
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»**

**Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна (Республіка Білорусь)
Брестський державний технічний університет (Республіка Білорусь)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Гірничо-металургійна академія імені С. Сташиця в Кракові (Республіка Польща)**

**Рівненське територіальне відділення Соціологічної асоціації України
Громадська організація «Всеукраїнська екологічна ліга»
Рівненський відділ Українського географічного товариства
Громадська організація «Сталий розвиток – майбутнє»
Громадська організація «Регіональний центр екологічної освіти та інформації»**

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

**Збірник матеріалів
I Міжнародної науково-практичної конференції**

(електронне видання)

Рівне - 11 червня 2021 року

Рівне -2021

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Sociological Association of Ukraine**

**Rivne Regional Council
Rivne Regional State Administration**

**Rivne State University of Humanities
National University of Water and Environmental Engineering
Khmelnyskyi National University
PHEE «Vinnytsia Academy of Continuing Education»**

**Brest State A. S. Pushkin University (Republic of Belarus)
Brest State Technical University (Republic of Belarus)
University of Rzeszów (Republic of Poland)
AGH University of Science and Technology in Krakow (Republic of Poland)**

**Rivne territorial branch of Sociological Association of Ukraine
Non-Governmental Organization «All-Ukrainian Ecological League»
Rivne Department of Ukrainian Geographical Society
Non-Governmental Organization «Rivne Agency for Sustainable Development»
Non-Governmental Organization «Sustainable Development – the Future»
Non-Governmental Organization
«Regional Center for Ecological Education and Information»**

**SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SOCIETY:
CONCEPTUAL AND PRACTICAL ASPECTS**

Abstracts of I International scientific-practical conference

(electronic edition)

June 11, 2021

Rivne -2021

УДК 330.34: 316.4(082)

*Надруковано за ухвалою вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 06 від 30 червня 2021 р.).*

Редакційна колегія:

Постоловський Р.М., професор, ректор РДГУ, голова редакційної колегії;
Дейнега О. В., д.е.н., професор,
Сокурянська Л. Г., д.соціол.н., професор;
Лико Д. В., д.с.-г.н., професор;
Кириленко О. М., д.соціол.н., професор;
Юськів Б.М. д. політ. н., професор
Троян С. С., д.і.н., професор;
Портухай О. І., к.с.-г.н., професор.

Сталий розвиток суспільства: концептуальні та практичні аспекти:
збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції. Рівненський державний гуманітарний університет спільно з Рівненською обласною радою. 11 червня 2021 року (електронне видання). Рівне, 2021. 386 с.

Збірник містить тези виступів учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Сталий розвиток суспільства: концептуальні та практичні аспекти», в яких представлено аналіз теоретичних, концептуальних та практичних засад реалізації політики ООН зі сталого розвитку, а також основ міжнародного співробітництва щодо реалізації стратегій сталого розвитку, особливостей реалізації цілей сталого розвитку ООН в українському суспільстві, форм співпраці органів державної влади, науки, освіти, бізнесу, інститутів громадянського суспільства та ЗМІ у сфері реалізації цілей сталого розвитку та використання наукових підходів у процесах імплементації цілей сталого розвитку для вирішення соціальних, економічних, екологічних, демографічних проблем регіонів та територіальних громад України. Матеріали подано в авторській редакції.

Для науковців, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться науками про суспільство та збереження природного середовища.

УДК 330.34: 316.4(082)

©Рівненський державний гуманітарний університет

©Кафедра кафедри екології, географії та туризму, 2021

©Автори тез доповідей, 2021

З М І С Т

РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН НА МІЖНАРОДНОМУ, НА ЦІОНАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНЯХ	
Воронцов С. Б., Бурбела Т. М. <i>ПРО СУЧАСНИЙ СТАН ТА ФОРМУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ</i>	9
Мелков Ю. А. <i>УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ ОБЩЕСТВА: МЕЖДУ ЛОЗУНГАМИ И ПРАКТИКОЙ</i>	15
Ємельянова Ю. П. <i>ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК» І «КОЕВОЛЮЦІЯ» ЯК СКЛАДОВІ НАУКОМІСТКОГО ДИСКУРСУ ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ЛЮДСТВА.</i>	20
Книш І. В. <i>СТАЛИЙ РОЗВИТОК : ГАБІТУАЛЬНІ МЕТАМОРФОЗИ</i>	25
Ярошенк В. М. <i>СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЧЕРЕЗ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ</i>	30
Ковбатиюк М. В., Шевчук В. О. <i>«ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА» ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД</i>	36
Андрейко І. С. <i>РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ ПІД ЧАС COVID-19 В УКРАЇНІ</i>	41
Сяська О. В. <i>ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	45
Бова А. А. <i>СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У 2020 РОЦІ</i>	50
Князєва О. В. <i>ДОВІРА ЯК ІНДИКАТОР ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	56
Кузьмук О. М. <i>ДОВІРА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ</i>	59
Пришляк С. П. <i>ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ В СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	65
Кумачова А.С. <i>ТРЕНДИ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА</i>	70
Мельников О. В., Назарук М. М., Ратушняк Ю. В. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ГОСПОДАРЮВАННЯ</i>	74
Повна С. В. <i>СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ТА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	81

Бородіна О. А. <i>АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД</i>	87
Лесняк В. Ю. <i>ФУНКЦІОНУВАННЯ РАД СУСПІЛЬНОЇ КОРИСТІ ЯК ПЛАТФОРМ ПОБУДОВИ ПАРТНЕРСТВА ЗАРАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ РІВНІ В СУЧАСНІЙ ПОЛЬЩІ</i>	93
Павлов К. В. <i>ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ БЕЛОРУССКОЙ ЭКОНОМИКИ В УСЛОВИЯХ НОВЫХ ПАТОЛОГИЧЕСКИХ ВЫЗОВОВ И ПРОЦЕССОВ ЦИФРОВИЗАЦИИ</i>	98
Швец Н. В. <i>СМАРТСПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: АНАЛІЗ ПОЛЬСЬКОГО ДОСВІДУ</i>	101
Погребняк Л. О. <i>ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПИ З УПРАВЛІННЯ ОЗЕЛЕНЕННЯМ МІСТ</i>	106
Даніслян Л. В. <i>НАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГОЛОВНИМ СОЦІОЛОГІЧНИМ ПРОБЛЕМАМ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ ЗАДЛЯ ПІДТРИМАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА</i>	112
Падалка Г.М. <i>СОЦІОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОВЕДЕННЯ МІСЦЕВИХ РЕФЕРЕНДУМІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	117
Сидорович А. А. <i>РОЛЬ МИГРАЦИИ В ДИНАМИКЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНОВ БЕЛАРУСИ ЗА МЕЖПЕРЕПИСНЫЕ ПЕРИОДЫ 1989–2019 ГГ.</i>	123
Хорольський В. П., Квітка Т. В. <i>МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ЦИФРОВИЙ МОНІТОРИНГ ТЕРИТОРІЙ З ТЕХНОГЕННИМ ТИСКОМ ДЛЯ ЇХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	130
Пелех О. Б. <i>НОВІ ПІДХОДИ ДО ТЕОРІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ</i>	138
Шкляр В. В., Сирих Ю. В. <i>ІНВЕСТУВАННЯ ЯК СПОСІБ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА СВІТОВИХ РИНКАХ</i>	143
Дребот О. І., Олійник Г. Б. <i>ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ</i>	149
Атяшева А. Ю. <i>ПОДАТКОВА ЗВІТНОСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОЗОРОГО ОПОДАТКУВАННЯ ТА ФАКТОР СТАЛОГО ЕКОМІЧНОГО РОЗВИТКУ</i>	152
Яремко О. П. <i>ПИТАННЯ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ПОДІЛУ ЗЕМЕЛЬ У СКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА</i>	156
Кириленко, О. М. <i>ЦІННІСНІ ТА НАУКОВІ ОСНОВИ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	161
Зінченко В. В. <i>ГЛОБАЛЬНІ ПРОЦЕСИ ТА СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ</i>	168

РОЗДІЛ 2	
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	
Грязних Є. Д. <i>ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ</i>	175
Романькова О. М., Назарова Л. В. <i>АНАЛІЗ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ</i>	181
Мединська Т.І. <i>ВПЛИВ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ТА ЇХ РЕГІОНІВ НА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА</i>	184
Абрамова И. В. <i>РАЗВИТИЕ «ЗЕЛЕННОЙ» ЭКОНОМИКИ В БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ</i>	189
Білотіл В. Ю. <i>ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАПРЯМІВ ЩОДО ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ЗЕЛЕНОГО БУДІВНИЦТВА</i>	197
Панфілов О. Ю., Требін М. П. <i>ДЕФИЦИТ РЕСУРСІВ ПРІСНОЇ ВОДИ ПЛАНЕТИ ЯК ДЕСТРУКТИВНИЙ ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА У ХХІ СТОЛІТТІ</i>	205
Полюхович А. Н., Маметвелиева О. Н. <i>ПРОЕКТ ЭКОТУРИСТИЧЕСКОГО КАРКАСА ДЛЯ ГОРОДА ИВАЦЕВИЧИ</i>	210
Тельний М. А. <i>ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ</i>	214
Велесик Т. А. <i>ПРОБЛЕМИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	220
Кримець Г. В., Малькевич Є. К., Мельничук О. В. <i>ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНІ ШЛЯХИ ЗМЕНШЕННЯ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ</i>	227
Кірін Р. С. <i>ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНИХ МОНОМІСТ В УМОВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТРАСФОРМАЦІЇ</i>	231
Тарасевич О. В., Градобоєва Є. С. <i>ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОЛІПШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ МІСТ ДОНБАСУ ЯК КЛЮЧОВОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ</i>	236
Кофанова О. В., Кофанов О. Є. <i>ПІДБІР КОМПОНЕНТІВ СУМІШЕВИХ БІОПАЛИВ НА ОСНОВІ БАГАТОПАРАМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ РАМКОВИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	242
Трегуб О. А. <i>ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТАЛОГО ВИРОЩУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РОСЛИН</i>	243
Киристюк С. В. <i>РИЗИКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ GREEN DEAL ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ</i>	252

Молчан Ю. М., Донцова Т. А. <i>ПОВТОРНЕ ВИКОРИСТАННЯ СТИЧНИХ ВОД ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОДОЛАННЯ ВОДНОЇ НЕСТАЧІ</i>	258
Лисиця А. В. <i>ПОШУК НОВИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ДЕЗІНФЕКЦІЇ ПРИ ОРГАНІЧНОМУ ВИРОБНИЦТВІ</i>	263
Гриб Й. В., Михальчук М. А., Войтишина Д. Й. <i>ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА МЕЖІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОСИСТЕМ РІЧКОВИХ БАСЕЙНІВ</i>	269
Ляшенко В. І., Толмачова Г. Ф. <i>ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОНБАСУ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ</i>	273
Волинчук Ю. В. Оксенюк К. І. <i>ПРОБЛЕМАТИКА ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ І ЛОГІСТИКИ</i>	280
Ковбатюк Г. О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	284
Бабікова К.О. <i>ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ</i>	289

РОЗДІЛ 3.	
СОЦІАЛЬНІ, ДЕМОГРАФІЧНІ, ГЕНДЕРНІ ТА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	
Черненко С. М. <i>СОЦІАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ</i>	293
Лико Д. В., Мартинюк В. О., Лико С. М., Портухай О. І., Зубкович І. В. <i>ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	298
Позняк О. В. <i>ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛЬНОЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ</i>	306
Юськів Б. М. <i>ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ І МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19</i>	310
Москвіна О. Д. <i>АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ І ДИНАМІКИ ДОХОДУ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ</i>	321
Безтелесна Л. І., Пляшко О. С. <i>ОЦІНЮВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ХАРЧУВАННЯМ ТА ЗДОРОВ'ЯМ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ</i>	327
Луценко О. Г., Бондаренко Н. Ю., Слепакурова І. В. <i>ВПЛИВ ТЮТЮНОПАЛІННЯ НА ПРОЯВИ АГРЕСІЇ У ПІДЛІТКІВ</i>	334

Малахівська І. В. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ «ЗЛОЧИННА ОСОБИСТІТЬ» В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	339
Пономаренко Я. С. <i>ОБМАН ЯК НЕГАТИВНИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ НА ВЕКТОР РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ПРОБЛЕМИ</i>	345
Антонюк В. П. <i>РОЗВИТОК ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ</i>	350
Литовченко О. В. <i>СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ</i>	355
Аніщенко О. В. <i>ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА</i>	360
Грицай Н. Б. <i>ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ» НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ І ЕКОЛОГІЇ В 11 КЛАСІ</i>	366
Юдіна С. П., Рябич Н. І. <i>ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКИХ ОЛІМПІАД В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	370
Письменний В. В. <i>ДЕЯКІ АСПЕКТИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	376
Глушкова Д. В. <i>ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА</i>	380
Резолюція конференції	385

ОЦІНЮВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ХАРЧУВАННЯМ ТА ЗДОРОВ'ЯМ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

Безтелесна Людмила Іванівна
доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту,
Національний університет водного господарства та природокористування
Пляшко Ольга Степанівна
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та управління бізнесом,
Рівненський державний гуманітарний університет

Генеральною Асамблеєю ООН у Порядку денному галузі сталого розвитку на період до 2030 року¹ визначено 17 Глобальних цілей та 169 завдань сталого розвитку суспільства. Парадигма сталого розвитку спрямована на підвищення рівня життя населення шляхом зрівноваження трьох вимірів розвитку: економічного, соціального та екологічного. Соціальної складовій відводиться чільна роль, оскільки кінцевою метою сталого розвитку є забезпечення безпечного розвитку людини, а механізмами її досягнення – трансформація середовища життєдіяльності людини. На суспільному рівні саме нація формує потенціал для соціального та економічного розвитку держави. Але, як доводить Д. Блум², цей зв'язок є взаємним, бо здоров'я населення країн з більш високими доходами, як правило, є кращим, що традиційно вважається результатом кращого харчування і доступу до безпечного водопостачання, каналізації та охорони здоров'я, що, в свою чергу, забезпечується більш високими доходами.

Серед інших, Глобальними цілями сталого розвитку визнано забезпечення здорового способу життя та добробуту людей (ціль 3), продовольчої безпеки та покращення харчування (ціль 2). Задачі та статистичні показники досягнення цілей сталого розвитку формуються у площині кожної окремої цілі і

---

¹ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 № 70/1

² Блум И. Дейвид. Состояние здравоохранения в мировом масштабе. Финансы и развитие. Ежеквартальный журнал Международного Валютного Фонда. 2014, Вып. 51, № 4, с.6-10

задекларовані у Резолюції №71/313³, але конкретні кроки забезпечення повинні вибудовуватись з урахуванням комплексності і наявності зв'язків між ними та регіональних особливостей, що і передбачається імплементованими національними програмами⁴ і повинні стосуватись розвитку не лише прямо передбачених Глобальними цілями галузі сільського господарства та медицини, а й компліментарного до них харчового бізнесу.

Експертами Всесвітньої організації охорони здоров'я встановлено, що фізичне здоров'я людини на 50% залежить від способу її життя (першочергово – від характеру харчування, шкідливих звичок, умов професійної діяльності), на 20% від стану довкілля, ще на 20% від спадковості та лише на 10% від медичного забезпечення. У зв'язку з цим, ООН виділяє проблему неякісного харчування, яке породжує дві проблеми: або голод, обумовлений нестачею продуктів харчування (африканські країни), або надмірну вагу і ожиріння, обумовлені дефіцитом поживних мікроелементів⁵. Дослідженнями⁶ встановлено, що кожна п'ята смерть у світі трапляється саме через те, що люди не їдять здорово їжу. Окрім смертності, неправильне харчування впливає на показник DALY (Disability-Adjusted Life Year) – кількість років здорового життя, втрачених в результаті хвороби або смерті. Зокрема, внаслідок поганого харчування втрачено 255 мільйонів років здорового життя — це становить 16% від DALY серед дорослих усього світу.

Значними є і прямі економічні втрати від хвороб. За даними Всесвітнього економічного форуму та Гарвардського університету⁷, смертність населення через основні види неінфекційних захворювань призводить до сукупних збитків

---

³ Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017 № 71/313.

⁴ Указ Президента України від 30.09.2019 № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

⁵ The state of food security and nutrition in the world 2017. (Sofi) Report. <https://www.wfp.org/publications/2017-state-food-security-and-nutrition-world-sofi-report>.

⁶ Health effects of dietary risks in 195 countries, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. The Lancet. Vol 393, 2019.

⁷ The Global Economic Burden of Non-communicable Diseases. The World Economic Forum and the Harvard School of Public Health (2011). Available through: <http://www.weforum.org/EconomicsOfNCD>

в 5 % від річного глобального ВВП. Крім того, через високу захворюваність зайнятого населення, особливо через недотримання здорового способу життя, сукупні втрати продуктивності в 2010—2015 роках становили в Китаї 5,4 %, в США — 8 % ВВП. І це не враховуючи наслідки коронавірусної пандемії, яка, за оцінкою Організації економічного співробітництва і розвитку, може обумовити падіння глобального ВВП на 4,5%.

Ряд дослідників, зокрема М. Мармот⁸, Дж. Морісон⁹, Д. Шушпанов¹⁰ позиціонують харчування як соціально-економічну детермінанту здоров'я, акцентуючи на наявності зв'язку між харчуванням та доходами домогосподарств. Однак, такий зв'язок не можна вважати причинно-наслідковим. Е. Гербі¹¹ визначає ряд факторів, серед яких зміна способу життя, зростання доходів, диверсифікація зайнятості населення і зменшення вільного часу, які сприяють відходу від традиційної моделі спільного вживання їжі вдома і дають поштовх для розвитку харчового бізнесу, зокрема сектору громадського харчування та компліментарних до нього послуг з приготування і доставки їжі, які теж можуть різнитися за якістю і ціною.

Саме цю тенденцію і спостерігаємо в останні роки в Україні. Зі збільшенням якості життя і зростанням доходів домогосподарств традиційне домашнє приготування і споживання їжі у колі сім'ї дедалі частіше почало замінюватись приготуванням їжі та харчуванням поза домом – у закладах громадського харчування. Так за останні 20 років (2000-2019рр.) за даними Державної служби статистики¹² витрати на харчування поза домом зросли з 5 грн до 251 грн (з 1% від сукупних витрат домогосподарств у 2000 р. до 2,6 % у 2019

---

⁸ Marmot, M., Wilkinson, R. (2006). *Social Determinants of Health*. 2nd ed. Oxford University Press. 376 p.

⁹ Morrison, G., Hark, L. (eds.) (2009). *Medical nutrition and disease: a case-based approach*. Oxford: Wiley-Blackwell. 556 p.

¹⁰ Шушпанов Д. Соціально-економічні особливості споживання продуктів харчування та їх вплив на стан здоров'я населення України / Дмитро Шушпанов // *Актуальні проблеми економіки*. – 2016. – С. 334–356.

¹¹ Gheribi Edyta. *Perspektywy rozwoju przedsiębiorstw gastronomicznych na polskim rynku*. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach* Nr 255. · 2016, pp. 102-112

¹² Державна служба статистики України -<http://www.ukrstat.gov.ua>

р.) і відносно доходів становили відповідно 1,2% та 2,1%. Збільшилось також і споживання домогосподарствами продуктів харчування. У 2019 р. порівняно з 2000 р. суттєво зросло споживання м'яса і м'ясопродуктів (+1,8 кг / місяць на одну особу), молока і молочних продуктів (+1,9 кг), фруктів (+1,5 кг) незначно – яєць (+2 шт) та риби (+0,2кг). Зменшилось споживання картоплі (-4,2 кг) та хліба і хлібобулочних виробів (-2,6 кг), цукру (-0,9 кг) та овочів (-0,7 кг). При цьому калорійність харчування в Україні є достатньою і показник глибини дефіциту харчування ВООЗ для нашої країни не розраховує.

Кореляційно-регресійний аналіз, проведений на основі даних Державної служби статистики та ВООЗ¹³ за 2005 – 2015 рр., засвідчив, що витрати домогосподарств на харчування в домашніх умовах та харчування поза домом не чинять суттєвого впливу на захворюваність населення. Незначні причинно-наслідкові зв'язки виявлено лише між видатками домогосподарств на харчування поза домом та поширенням ожиріння. Так збільшення видатків домогосподарств на харчування поза домом на 1% може обумовлювати збільшення поширення ожиріння на 0,07%.

Споживання населенням продуктів харчування та виявлені випадки захворюваності теж є мало пов'язаними. Серед причин можуть бути як об'єктивна відсутність статистично значущого зв'язку, так і недостатньо великий період дослідження (11 років) та невраховані факти захворюваності через незвернення населення до лікарів. Відчутні ($r \geq 0,75$) та сильні кореляційні зв'язки ($r \geq 0,85$) встановлено між споживанням населенням риби та рибних продуктів і поширенням ожиріння, хворобами органів травлення, психічними та поведінковими розладами, травмами і отруєннями; споживанням м'яса і фруктів, ягід, горіхів, винограду та цереброваскулярними захворюваннями та ішемічною хворобою серця; картоплі і хліба та хлібопродуктів та поширенням ожиріння, хворобами органів травлення, травмами і отруєннями, психічними і поведінковими розладами. Причинно-наслідковий зв'язок встановлено між

---

¹³ Європейський офіс ВООЗ - <https://gateway.euro.who.int/en/>

поширенням ожиріння та споживанням населенням риби і рибних продуктів, цукру та картоплі та споживанням риби і картоплі та зростанням психічних і поведінкових розладів. Так збільшення споживання риби та картоплі на 1% може призвести до зменшення поширення ожиріння відповідно на 0,1 та 0,56%, а збільшення споживання цукру – до збільшення поширення ожиріння на 0,38%. При незмінності споживання інших продуктів харчування збільшення споживання риби і рибних продуктів на 1 % може призводити до зростання психічних і поведінкових розладів на 0,76%, а картоплі – на 1,8%. Наявність суперечливих, з точки зору дієтології, зв'язків (в т.ч. і причинно-наслідкових) між споживанням в Україні риби та рибопродуктів і зростанням захворюваності може свідчити про неналежну якість цих продуктів, пов'язану не лише з якістю сировини, а й подальшим процесом її обробки, транспортування і зберігання.

Вплив тих же показників на показники смертності населення є більш відчутним. Так збільшення видатків домогосподарств на харчування в домашніх умовах може сприяти зменшенню смертності від хвороб дихальної системи на 0,65%. Збільшення ж видатків на харчування поза домом на 1 % може сприяти зменшенню смертності населення від злоякісних новоутворень (0,15%), ішемічної хвороби серця (0,17%), діабету (0,45%) та психічних розладів, захворювань нервової системи та органів чуття (0,77%). Сильні кореляційні зв'язки (коефіцієнт кореляції $r \geq 0,85$) також виявлено між споживанням цукру, картоплі, хліба і хлібобулочних виробів та смертністю населення від захворювань органів дихальної та ендокринної систем, системи кровообігу та цереброваскулярних хвороб і діабету, ішемічної хвороби серця, інфекційних і паразитарних захворювань та психічних розладів і захворювань нервової системи та органів чуття. Проте сила впливу споживання цих продуктів на смертність показує, що більш істотними є інші фактори, які не враховані у даному дослідженні. Зокрема встановлено, що збільшення споживання населенням картоплі на 1 % може призводити до збільшення смертності від захворювань системи кровообігу на 2,9%, ендокринних захворювань – на 1,41%, інфекційних і паразитарних захворювань – на 1,7%. Причинно-наслідковими є

також залежності між споживанням молока та смертністю від зовнішніх травм і отруєнь та психічних і поведінкових розладів, згідно з якими збільшення споживання молока на 1% може призводити до збільшення смертності відповідно на 1,77% від зовнішніх травм і отруєнь та на 2,94% - від психічних і поведінкових розладів.

Проведене дослідження засвідчило, що досягнення цілей сталого розвитку вимагає створення безпечних суспільних умов життєдіяльності людських ресурсів. Задоволення первинної фізіологічної потреби людини в їжі відбувається шляхом використання різних моделей організації харчування. На основі аналізу харчової поведінки домогосподарств встановлено скорочення витрат на харчування в домашніх умовах (витрати на продукти харчування) у структурі загальних витрат та зростання частки видатків на харчування поза домом, що не чинить суттєвого впливу на поширення захворюваності і виявлено групи продуктів харчування, споживання яких пов'язане зі збільшення смертності. Врахування цих особливостей може бути використано при розробці стратегій та дорожніх карт розв'язання соціально-демографічних проблем сталого розвитку українського суспільства.

Gheribi Edyta. Perspektywy rozwoju przedsiębiorstw gastronomicznych na polskim rynku. Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach Nr 255. · 2016, pp. 102-112

Health effects of dietary risks in 195 countries, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. The Lancet. Vol 393, 2019.

Marmot, M., Wilkinson, R. (2006). Social Determinants of Health. 2nd ed. Oxford University Press. 376 p.

Morrison, G., Hark, L. (eds.) (2009). Medical nutrition and disease: a case-based approach. Oxford: Wiley-Blackwell. 556 p.

The state of food security and nutrition in the world 2017. (Sofi) Report. URL: <https://www.wfp.org/publications/2017-state-food-security-and-nutrition-world-sofi-report>

The Global Economic Burden of Non-communicable Diseases. The World Economic Forum and the Harvard School of Public Health (2011). URL: <http://www.weforum.org/EconomicsOfNCD>

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 № 70/1

Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017 № 71/313.

Блум И. Дейвид. Состояние здравоохранения в мировом масштабе. Финансы и развитие. Ежеквартальный журнал Международного Валютного Фонда. 2014, Вып. 51, № 4, с.6-10.

Указ Президента України від 30.09.2019 № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Шушпанов Д. Соціально-економічні особливості споживання продуктів харчування та їх вплив на стан здоров'я населення України / Дмитро Шушпанов // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – С. 334–356.

Gheribi Edyta. Perspektywy rozwoju przedsiębiorstw gastronomicznych na polskim rynku. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach* Nr 255. · 2016, pp. 102-112

Health effects of dietary risks in 195 countries, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. *The Lancet*. Vol 393, 2019.

Marmot, M., Wilkinson, R. (2006). *Social Determinants of Health*. 2nd ed. Oxford University Press. 376 p.

Morrison, G., Hark, L. (eds.) (2009). *Medical nutrition and disease: a case-based approach*. Oxford: Wiley-Blackwell. 556 p.

The state of food security and nutrition in the world 2017. (Sofi) Report. URL: <https://www.wfp.org/publications/2017-state-food-security-and-nutrition-world-sofi-report>

The Global Economic Burden of Non-communicable Diseases. The World Economic Forum and the Harvard School of Public Health (2011). URL: <http://www.weforum.org/EconomicsOfNCD>

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 № 70/1

Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017 № 71/313.

Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Європейський офіс ВООЗ. URL: <https://gateway.euro.who.int/en/>

РЕЗОЛЮЦІЯ

I Міжнародної науково-практичної конференції
«Сталий розвиток суспільства:
концептуальні та практичні аспекти»
(11 червня 2021 року, м. Рівне, Україна)

Беручи до уваги, що реалізація Цілей в області сталого розвитку є надзвичайно актуальною для розвитку всіх країн світу та України і передбачає реалізацію принципів збалансованого розвитку соціальної та екологічної систем учасники конференції пропонують:

1. Створити Всеукраїнську асоціацію досліджень сталого розвитку з метою співпраці науковців та експертів з органами державної влади та місцевого самоврядування, політичними партіями, громадськими організаціями, закладами освіти та культури, ЗМІ груп щодо реалізації Цілей сталого розвитку ООН в Україні;
2. Підтримати процеси подальшої імплементації Цілей сталого розвитку у нормативно-правові документи і програми розвитку українського суспільства на національному та місцевому рівнях, інтеграцію цілей та принципів сталого розвитку в стратегічне планування та управління територіальними громадами;
3. Підтримати проекти розвитку зеленої (циркулярної) економіки;
4. Підтримати введення дисциплін з вивчення проблем сталого розвитку в навчальні програми освітніх закладів всіх рівнів з метою по формуванню компетентностей зі сталого розвитку;
5. Підтримати включення заходів по формуванню культури сталого розвитку у програми виховання дітей та молоді;
6. Підтримати розвиток пропаганди та соціальної реклами з питань сталого розвитку у всіх засобах масової інформації;
7. Підтримати популяризацію Глобальних фестивалів ООН щодо дій по реалізації Цілей сталого розвитку та Міжнародного дня дій зі сталого розвитку 25 вересня;
8. Підтримати проведення Українського Фестивалю проектів зі сталого розвитку;
9. Підтримати всі форми співпраці в області сталого розвитку на міжнародному, національному та субнаціональному рівнях.

Resolution

I International Scientific and Practical Conference
"Sustainable development of society:
Conceptual and practical aspects "
(June 11, 2021, Rivne, Ukraine)

Taking into account that the implementation of sustainable development goals is extremely relevant to the development of all countries of the world and Ukraine and provides for the implementation of the principles of balanced development.

social and environmental systems

Conference participants offer:

1. To create a All-Ukrainian Association of Sustainable Development Studies in order to cooperate scientists and experts with state authorities and local self-government, political parties, public organizations, educational institutions and culture, media groups on the implementation of the objectives of sustainable development of the UN in Ukraine;
2. Support the processes to further implement the goals of sustainable development into regulatory documents and development programs of Ukrainian society at the national and local levels, the integration of the goals and principles of sustainable development in strategic planning and management of territorial communities;
3. Support the development projects of the green (circular) economy;
4. Support the introduction of disciplines to study the problems of sustainable development into educational institutions of educational institutions of all levels in order to form competencies on sustainable development;
5. Support the inclusion of activities for the formation of a sustainable development culture in the education of children and young people;
6. Support the development of propaganda and social advertising on sustainable development in all media;
7. Support the popularization of the UN global festivals on actions to implement sustainable development goals and the International Day for Sustainable Development on September 25;
8. Support the Ukrainian festival of projects on sustainable development;
9. Support all forms of cooperation in the field of sustainable development at the international, national and subnational levels.